

O Boží všudypřítomnosti

Rožnov, Střítež: 29.5.2016

Kazatel: Josef Hurta

Čtení: Ž 8

Text: Ž 139, 7 – 10

Kam odejdu před tvým duchem, kam uprchnu před tvou tváří? Zamířím-li k nebi, jsi tam, a když si ustelu v podsvětí, také tam budeš. I kdybych vzletěl na křídlech jitrní záře, chtěl přebývat při nejzazším moři, tvoje ruka mě tam doprovodí, tvá pravice se mě chopí.

Možná jste se už také někdy s někým dostali do vášnivých diskusí nad věroučnými otázkami. Nebo jste dokonce sami v duchu přemítali a řešili filosofické otázky typu: Kde je vlastně ten Pán Bůh, jak může být všemohoucí apod. Typická námitka nevěřících lidí například zní takto: Může Bůh stvořit takový kámen, který by sám neuzvedl? Je to chyták, protože ať odpovíte jakkoliv, vždycky tím popřete Boží všemohoucnost. Buď ho stvoří a neuzvedne nebo nestvoří, protože ho vždycky uzvedne. Ta otázka sama už totiž porušuje pravidla logiky a tedy zdravého rozumu. Nicméně mnoho lidí takto spekulativně uvažuje o Pánu Bohu a jsou schopni se s vámi o své názory i pohádat. Mají za to, že v Boha uvěří, až jim ho ukážeme. Ale to je stejný nesmysl jako předchozí chyták. Vždyť Bůh, na kterého by šlo ukázat prstem, by v tu chvíli přestal být Bohem. Avšak stále existují lidé, kteří jsou přesvědčeni, že v Pána Boha lze věřit jen poté, co ho někde ve vesmíru objevíme, nebo až nám věda podá dostatečně přesvědčivý důkaz Boží existence nebo jinak zdokumentuje a ověří pravost biblických výpovědí. Tedy asi tak, jak věda popisuje a poznává přírodu, svět a celý vesmír, tedy veškeré stvoření. Lidé si myslí, že Pán Bůh je něco podobného jako příroda. Že se dá ohmatat, vzít do ruky, vložit pod mikroskop, nebo že se na něj dá zaměřit dalekohled či jinak jej z odstupu či zpozadí zkoumat jako vědec a nestranný pozorovatel. A pak, že by člověk na základě svého zkoumání mohl říci: Bůh je takový a takový, velký, malý, kulatý, hranatý, zelený, modrý. Ateisté a nevěřící lidé, tedy lidé odvolávající se prý na vědecký světový názor, mají někdy opravdu dost bizarní, naivní až komické představy.

To žalmista před třemi tisíci lety byl mnohem chytřejší. Jednak věděl, že o Pánu Bohu nemůže mluvit jako o nějaké věci, kterou by z pozadí pozoroval a na kterou by mohl prstem ukázat, ale že Pán Bůh je všude kolem nás a že o něm nemůžeme mluvit, aniž by to on sám zároveň neslyšel, takže stejně všechno, co o něm říkáme, či si o něm jen myslíme, tak stejně říkáme před ním, či přímo jemu. A proto žalmista, když mluví o Bohu, tak vlastně mluví zároveň s Bohem a proto neříká: Bůh je všemohoucí, ale řekne: Bože, můžeš všechno! Ani neřekne: Bůh je vševědoucí, ale řekne: Bože, ty všechno víš!

A za druhé, žalmista ví, že ve skutečnosti jsou ty role obrácené. Ne že my jsme v pozici toho, kdo zkoumá a prohlíží si a poznává Pána Boha, ale je to přesně naopak. Proto říká: „Bože, zkoumáš mě a znáš mě. Víš o mně, ať sedím nebo vstanu, zdálky je ti jasné, co chci dělat. Sleduješ mou stezku i místo, kde ležím, všechny moje cesty jsou ti známy.“ Ty, Bože, víš o mně všechno. Já jsem objektem tvého pozorování a ne obráceně. Pak ovšem musí jít stranou veškeré naše plané filosofování o Boží všemohoucnosti a vševědoucnosti a z žalmistova přemýšlení o Bohu se nutně stává důvěrný intimní rozhovor: „Bože, jsi tu? Víím, že jsi tady. Já tě nevidím, ale ty mě ano. A víš, co ti chci říct? Ty to jistě víš. Ty jsi jediný, který o mně ví úplně všechno. Ty mě znáš lépe než moje matka. Ty mě znáš lépe než já své vlastní boty. Ty mi dokonale rozumíš. Už nikdo mi není tak blízky, tak nablízku, jako ty. Nikdo z lidí. Nikam se ti ani nemohu vzdálit.“

A žalmista dodává, že neexistuje čas ani prostor, kde by nebyl Bůh. Samozřejmě nám nic nebrání v tom, představovat si žalmistovy obrazy doslovně a myslet na nebe jako na vesmír, kde rovněž nenajdeme místo bez Boha. Nebo můžeme podsvětí chápat jako třeba jako podzemí, kde v bruselském metru zahynuly oběti teroristického útoku, a kde Bůh byl jistě také. Nejzazší moře nenajdeme jen na zemi, ale jsou tak pojmenovány třeba i oblasti na měsíci. A křídla jitrní záře jsou přece paprsky světla, které nás mohou přenést milióny světelných let daleko až na docela jiné planety či jiné galaxie. Díváme-li se do dálav vesmíru, i tam nás, podle slova žalmu, Hospodinova ruka doprovází a jeho pravice se nás chopí.

Ale žalmista to samozřejmě tenkrát myslel jinak. On uvažoval ve svých kulturně-náboženských kategoriích, takže když mluví o nebi, tak nemyslí jen oblohu, ale říši bohů. A když mluví o hrobě tak nemyslí jen zem, ale říši mrtvých. A když mluví o moři, tak nemyslí jen na vodu ale na starověký symbol říše zla. Ale to všechno jsou věci, které nás ohrožují i dnes. Nejruznější božstva vládnou i dnešnímu světu. Různé síly, moci, mocnosti, tlaky, vlivy, lobby a vlády působí i dnes. Člověk by řekl, že v tom Pán Bůh není, že tam jeho vliv končí. Ale i v tomto pomyslném nebi zůstává Bůh Pánem pánů a Králem králů. Jiný by řekl: A co na opačném konci, tam kde vládne smrt, hlad, bída, chudoba, kde je cítit blízkost podsvětí, ta říše mrtvých - tam už prý také Boží vliv nesahá. Tam prý Pán Bůh není. Tam je to Bohem zapomenutý kraj. Kdyby byl Pán Bůh, tak by přece nebylo tolik bídy. Smrt přece vládne lidem i dnes a své hájemství si chrání. A zla na světě jakoby jen přibývalo. Ale kdyby lidstvo, kdyby člověk došel mílovými kroky či přímo rychlostí světla až na nejzazší mez moře zla, zkaženosti, marasmu a zániku, i tam ho Boží ruka doprovodí a jeho pravice ho uchopí. Tomu žalmista skálopevně věří a této naději se drží.

V tom 139 žalmu toho najdeme ještě mnohem víc. Ale už jen z toho, co jsme si dosud řekli, plyne pro nás potěšení a povzbuzení. 139 žalm není jen ódou na Hospodinovu vševědoucnost, všudypřítomnost či všemohoucnost. Především nás povzbuzuje v tom, že s tímto všemohoucím Bohem můžeme být v důvěrném rozhovoru a přitom smíme od něj očekávat větší porozumění, než my rozumíme sami sobě. A také z tohoto žalmu plyne jednoznačné ujištění: Človče, nikdy a nikde nejsi sám. Nikde nejsi opuštěn. Všude je s tebou ten, který ti dokonale rozumí, který tě zná a k tobě se zná. Někdy si možná připadáš tak opuštěný třeba jako lidstvo na planetě Zemi v tom nepředstavitelně nekonečném vesmíru. Při pohledu na hvězdnou oblou zůstává člověku rozum stát, jímá ho závrat', až se zajímá a říká si jako žalmista v osmém žalmu: „Hospodine, vidím tvá nebesa, měsíc a hvězdy, jež si tam upevnil. Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš?“ Ano, zbývá jen údiv a obrovská vděčnost. Žalmista ten údiv umí vyjádřit. V 147. žalmu píše: „Hospodin určuje počet hvězd, on každou vyvolává jménem.“ A tak Hospodin zná i tvé jméno, zná i tvé srdce a volá tě. Nejsi zapomenut, nejsi ztracen mezi miliardami jiných. Dotaženo do důsledků, nejde jen o to, nebýt zapomenut někde na cestě života, ale najít v tom všem své místo, smysl svého bytí a neminout se s cílem života. Proto se žalmista toho trvalého Božího dohledu nebojí, ale naopak si jej žádá a modlí se za něj. Modleme se spolu s ním:

Modlitba:

Bože, zkoumej mě, ty znáš mé srdce, zkoušej mě, ty znáš můj neklid, hled', zda jsem nesešel na cestu trápení, a po cestě věčnosti mě ved'

Přímluvná modlitba: *Pane Ježíši Kriste, odevzdáváme ti svůj čas a prosíme tě, abys ho ty sám smysluplně naplnil. Odevzdáváme ti svůj životní prostor, abys nás v něm nenechal osamocené. Odevzdáváme ti všechny své blízké a milé, které máme kolem sebe i ty, kteří jsou nám vzdáleni. Prosíme za ty, kteří se vydávají na cesty, dej, aby se z nich vždy v pořádku vrátili. Prosíme za rodiny s dětmi i bez dětí, za mladé, kteří se osamostatňují i za lidi, odkázané na pomoc druhých. Modlíme se za všechna shromáždění tvé církve všude ve světě. Zvláště pak dnes prosíme za seniorátní neděli v Kateřinících, buď tam ty sám oslaven a vyvýšen. Prosíme za Noc kostelů, aby byla přinesla věrohodné svědectví víry. Modlíme se za přípravu dětského tábora. Dej, ať se stane místem, kde mohou všichni prožít tvoji blízkost v radosti a pokoji. Modlíme se za to, aby všichni příchozí, kteří vkročí do našeho kostela, aby zde především zaslechli Boží slovo, našli otevřené společenství tvého lidu a zakusili tvoji blízkost. Modlíme se za lidi nemocné, mladé i staré, prosíme za ty, kteří někoho ztratili, přimlouváme se i za ty, kteří pro svůj život někoho blízkého hledají. Pane, máme toho víc, co bychom ti chtěli předložit, a tak nás veď k tomu, abychom nezapomínali, že ti všechno můžeme v modlitbě svěřit. Amen.*